

Jordemødre på Tjele-egnen

Tre distrikter:

7. Ørum

8. Hammershøj,
("Tjele på langs
2017")

14. Vammen
+
(Vester Tiele)

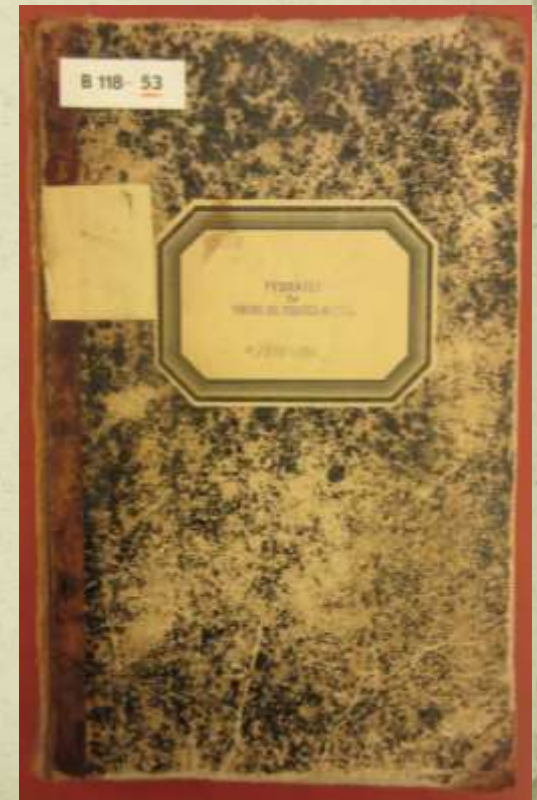

Distriktslæger

← Berg 1853-78
Heiberg 1879-93

Fysikus

Heiberg 1893-1915

Første på Tjeleegnen uddannet i København

Eksamen 28.5.1808:
Maren Sørensdatter,
soldat ved N.L. Reg.
Jens Jensens kone af
Wester-Thiele sogn, Wiborg Amt.

Nævnes ved dødfødsler i Vammen i 1814 og 1815 samt i Tjele 1813, 1815 og 1822.

Kan være den Maren Sørensdatter, der døde i Vester Tjele i 1823, 39 år gammel. (så 24 år ved eksamen).

Fødsler på Spøttrup

Se www.stenoselskabet: Dansk medicinhistorisk årbog 2011.

Kirkebogen giver
forklaringen:

Kancelliskrivelse
af 1802 om
indberetning
af dødfødte.

Dødfødte i Vammen

Fra 1814 til 1841 er 24 dødfødsler i Vammen kb

Jordemødre: Maren Sørensdatter fra Vester Tjele (3 fødsler)
Madam Lind fra Viborg (1 do.)
Madam Rosenberg fra Viborg (1 do.)
Ueksamineret Ane Cecilia Sørensdatter (1 do.)

Maren Andersdatter ved resten (19 fødsler).

Læger: Ingen

Genoplivningsforsøg: vand på barnet,
holde det for næsen eller
puste luft i lungerne

3 af 24 tegn på forrådnelse   6 mødre født dødt barn tidligere

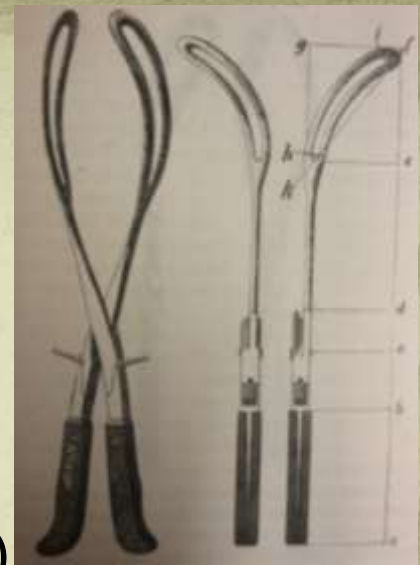
Dødfødte i Ørum

Fra 1817 til 1842 16 dødfødsler i Ørum kb.

Jordemødre: Ueksamineret Sophie Jacobsdatter (1)
ikke nævnt nogen (1)
Ane Christine Gustavedsen (13)
Inger Nielsen fra H-høj (1)

Læger: Randrup + Bagger i 1821: vending og
instrumenter
Lind i 1824: do.

Forrådnelse hos 8 af 16.

Vammen jordemoderdistrikt

- 1, Maren Andersdatter, senest 1820 – 1845.
- 2, Else Marie Clausdatter, 1845 – 1853.
- 3, Christine Vilhelmine Pedersdatter g. Hall, 1853 – 1856 (død).
- 4, Maren Olesdatter g. Christensen, 1856 – 1872.
- 5, Kirstine Marie Mortensen g. Christensen, 1872 – 1907.
- 6, Jakobine Nielsine Lerche g. Olsen, 1907 – 1910.

(Juliane Christensen g. Nielsen)
- 7, Mariane Kirstine Nielsen, 1910 – mindst 1921.
- 8, Jørgine Marie Jensen g. Madsen, 1924 -1928.

Første i Vammen: Maren Andersdatter

Nævnt ved dødfødsel i 1820 som

uddannet og eksamineret af Randrup

Fkt. 1834: 51 år, gift med daglejer

Peder Andersen Vestergaard.

Hun død 1845 i Vammen,

manden i 1857.

2) Else Marie Clausdatter, 1845 til 1853.

Rejst tilbage til Aarhus Amt??

3) Christine Wilhelmine Pedersd g. Hall, 1853 til 1856.

Berg 7.6.56: flink, passer med omhu og kyndighed hvervet.

Kan anbefales, men hun er meget svagelig og har muligt ikke meget lang tid at leve i.

Både Ørum og Vammen må ikke blive vakante.

Hun døde 18.7.1856

Manden gift igen 6.10.1857, enkemand igen ved fødsel 27.5.58

7. i Vammen:

Mariane Kirstine Nielsen

Fra 1910 til mindst 1921 (fkt)

Afskediget på Sjælland
p. g. a. sygdom

Ansæt på prøve i Vammen 1910

Opereret af Heiberg 1911

Og fastansat derefter

Tilmedt Cypri. Ovarie S.W.

Mariane Kirstine Nielsen

396

57 år

1. Jordmoder

Vammen

Født d. 16-5-11

Udsk. d. 25-6-11

Jørgine Marie Jensen gift Madsen blev sidste jordemoder i Vammen

Hun flyttede til Thorning til 1. januar 1929

og jordemoderhuset solgtes

Haugårdsvej 11, Vammen

MADSEN, Fru MARIE f. JENSEN;
Distriktsjordemoder i Torning.
F. 25. Januar 1890 i Nørager
Sogn; dimitteret fra Rigshos-
pitalets Jordmoderskole 28. Sep-
tember 1922; privat praktise-
rende Jordemoder i Velle 1922
—1. April 1924; Distriktsjorde-
moder i Vammen 1. April 1924
—31. December 1928; Distrikts-
jordemoder i Torning siden 1.
Januar 1929. Adresse: Torning
pr. Kellerup.

Oplysninger fra Jan Dalsgaard Johannesen

I 1950'erne og 1960'erne brugtes fru Fjeldsøe fra Onsild

Gravstedet i Vammen

(Fra 1929 og fremefter måske også jordemoder fra Bjerregrav)

Uddannelse lokalt i Viborg (som i Ribe)

Forsøg på **oprettelse af jordemoderskole i Viborg** af landfysikus Rogert og biskop Tetens.

Fødselsstatistik fra 10 års-perioden 1772-1781 ud fra kirkebøger i 213 sogne

Maren Andersdatter i Vammen

og

Ane Kirstine Gustavedsen i Ørum

Uddannet af Randrup før 1820.

Ørum jordemoderdistrikt

- 1, Ane Kirstine Gustavedsen g. Pram/Bram, 1819 – 1856
- 2, Larsine Thorstensen g. Sørensen/Pedersen, 1856 -1870
(til H-høj).
- 3, Ane Johanne Jensen, 1870 – 1874.
- 4, Mariane Kryger g. Thomsen, 1874 –
- 5, Jørgine Marie Bonne g. Grytmacher, 1878 – 1906.
- 6, Johanne Frederikke Sørensen g. Ude Fog, 1906 –
- 7, Christine Nielsen g. Sodborg, 1917 – mindst 1939.

Senere: ??

Nr 1 i Ørum: **Ane Kirstine Gustavedsen**
gift Bram, Pram, (Brandt)

En svigersøn hed Brandt.

To svigersønner og manden var/blev slagtere i Ørum

13 af 16 dødfødte.

Ved 1 Inger Nielsen fra Hammershøj:

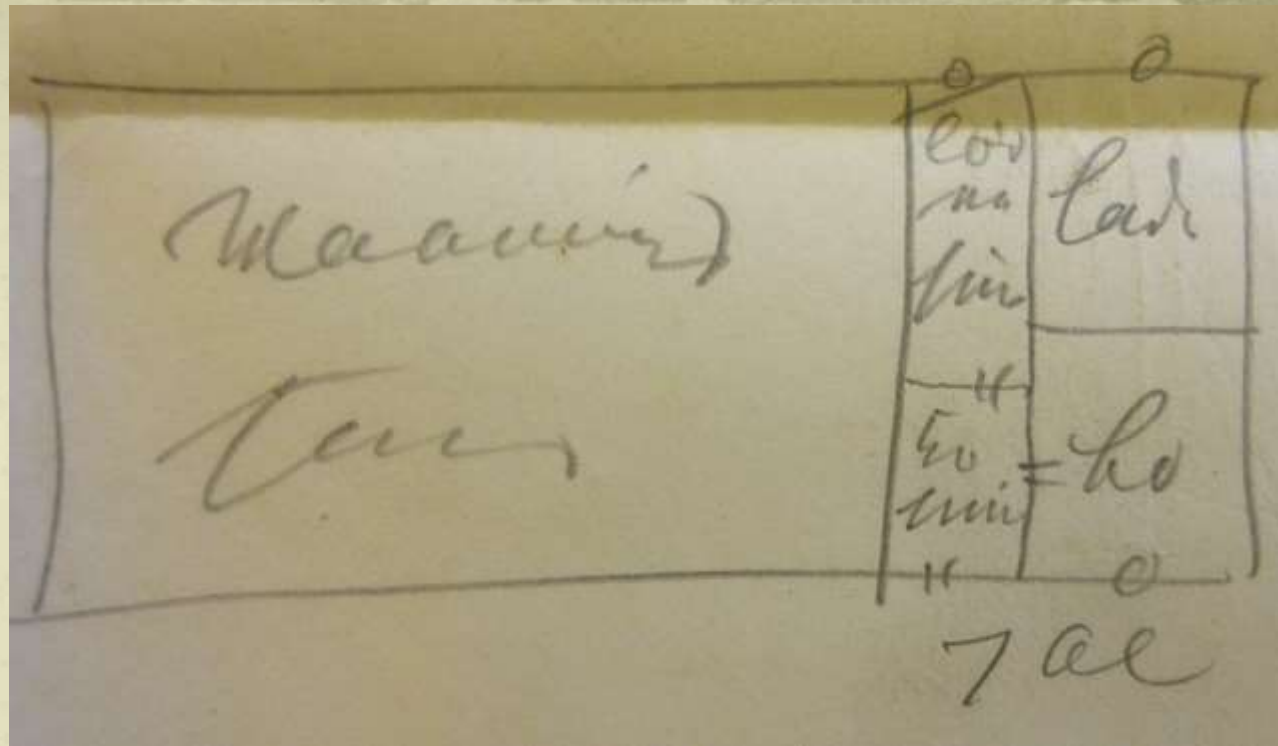
Frantz Nicolaisens kone Johanne Jensdatter i Velts i 1839

Samme år sagsøgt af fru Gustavedsen (kaldes Brandt i sagen).

I 1856 er
i Ørum

Nyt jorde-
moderhus
bygget

Det gamle solgt ved auktion

7 alen à 0,63 cm =
4,41 meter

Kilde B46-7257 Middelsom-Sønderlyng herred,
journalsager vedr. jordemoderdistrikter.

Nr. 2 i Ørum (1856-1870):

Larsine Thorstensen

Eksamen 30.4.1856, snedker
Sørensens hustru i Durup

Første karakter.

Brev 15. 3. 1858

Løstøkket
Larsine Thorstensen
15. 3. 1858
Larsine Thorstensen
Larsine Thorstensen

Løstøkket
Larsine Thorstensen
15. 3. 1858
Larsine Thorstensen
Larsine Thorstensen

Larsine Thorstensen
Larsine Thorstensen

Nr 2 i Ørum: Larsine Thorstensen

Læsnings og skolebøger
 til Gjensidigt Forsikrings Selskab

Læsnings og skolebøger
 til Gjensidigt Forsikrings Selskab

Gjensidigt	1	Alte	9 1/2
700 Miniretten	7		
Læse bog	2		
6 Skjævt bånd	1	3	
2 Læse Miniretten		4	
120 Lygter	3	4	8
Læse bog	1		

Side skrevet	4		
Side		4	
11 Side med Læse bog	3	3	
6 Læse bog	2		
1 Side		9	
Gjættel at Læse bog		2	
11 Side skrevet	7		

i Alte 57 Alte 9 1/2 8 1/2

Jeg vil jeg gøre hermed mig at jufferne det forordet
 Atledigt
 L. Larsine Bygsten
 Tømrermand

i Alte 57 Alte 9 1/2 8 1/2

Jeg vil jeg gøre hermed mig at jufferne det forordet
 Atledigt
 L. Larsine Bygsten
 Tømrermand

Af Jætt Jættens Borgen far jeg modta
get for at lovinde Lyfjoralsen med Jættens
Læfjorals: Præm . . . . . 3 Fall. og
for Jættens Lyfjoralsfamils . . . . . 6 at

for Jættens Stygetyve og The Rigsdales Jættens
gættens. Fall = 43 at

Præmøen 12 Februar 1859.

Medhængt og bekræftet

Ch. Lorensen Bjefted
Timmermand og
Gjerdemester i Mær
i og du Ligg Lyf

Nr. 2 i Ørum: Larsine Thorstensen

Notat 28.9.1863 (Berg):

Madam Larsine Sørensen i Qvorning søger ledig stilling

Har været 7 år i Qvorning.

Beboerne giver hende et godt vidnesbyrd, som hun, så vidt jeg har haft lejlighed til at erfare, også fortjener.

Hun har det meget knap, dels fordi hun mangler jordlod til boligen,

dels også fordi manden er noget forfalden til druk.

Nr. 2 i Ørum: Larsine Thorstensen

Ørum kirkebog:

Død 17.oktober 1865, Christen Christensen Sørensen Bysted

Jordemodermand i Ørum. 47 år.

Drukneede i en dam i Mollerup ved at han i mørket forfejlede vejen.

Viet 1. februar 1866: Tjenestekarl Laust Pedersen, Tjele, 42 år
og enke efter første ægteskab Larsine Thorstensen -----

Fødte 11. november 1866 en datter og den næste i 1867.

Døtre af Larsine

Caroline Marie

g.m. skomager i Læsten

Eks. 24.5.1880

Første karakter

og professor Levys præmie.

Distriktsjordemoder i Havndal

Johanne, 24 år i 1884. Gift i Læsten

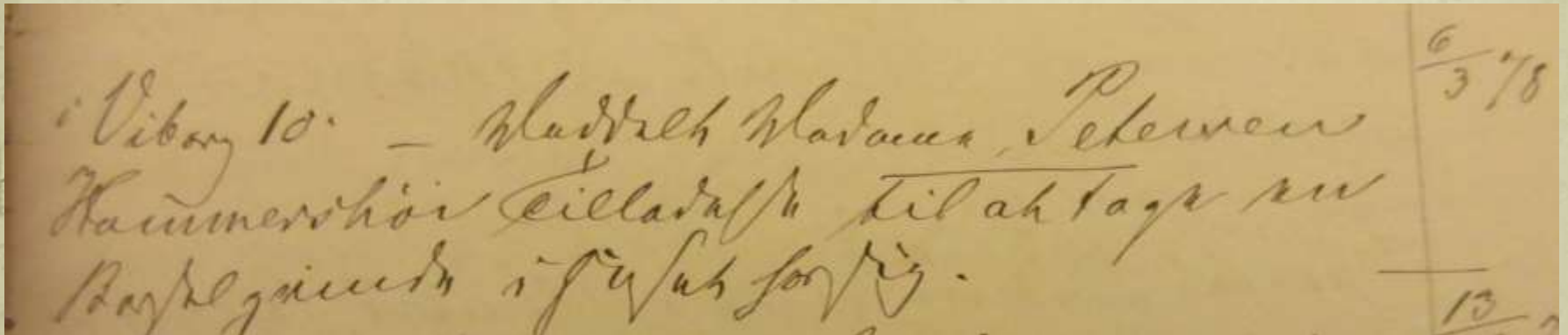
Præsten: Både moder og søster udm. Jordemødre

Lægen: Velskabt men udsættende hjerteslag.

Barselskvinde hos Larsine Thorstensen

Distriktslæge Berg:

Viborg 10. - Kladdet Madam, Peteren
Kammerherri Lilladahl til at tage sin
Barselskvinde i hus for sig.

$\frac{6}{3 \frac{1}{8}}$

 $\frac{13}{}$

Datter af ugift Rasmine Rasmussen født 15. maj,

døbt 17. maj og død 18. maj

3. i Ørum Ane Johanne Jensen

Ansatt 1870, og beder om sin afsked uden pension i 1874.

En datter gift i Ørum med købmand i Varde, heraf kan udredes, at Ane Johanne må skulle findes i Varde.

Uddannet i 1853, gift med våbenmester Jensen i Varde.

Ved fkt. 1880 værtshusholder i Varde og fraskilt.

Hun stoppede på grund af

”ringorm især på hænderne”

(hudlidelse, arbejdsskade?).

Ørum jordemoderdistrikt

SODBORG, Fru CHRISTINE f. NIELSEN; Distriktsjordemoder i Ørum. F. 24. Maj 1873 i Oure, Feldborg; dimitteret fra den kongelige Fødselsstiftelse 1905; Distriktsjordemoder i Stauning 1905—1907; Distriktsjordemoder i Kisbæk 1907—1917; Distriktsjordemoder i Ørum (Viborg Amt) siden 1917. Voldgiftsmedlem i Viborg Amt fra 1923. Adresse: Ørum, Viborg Amt.

Telefonbogen: Distriktsjordemoderen.

Skattelisten: Købmand Sodborg.

1941 (68 år)

Han 75, hun 93

Fhv. jordemoder

Sigrid Bødker Pedersen

Født Vestergaard

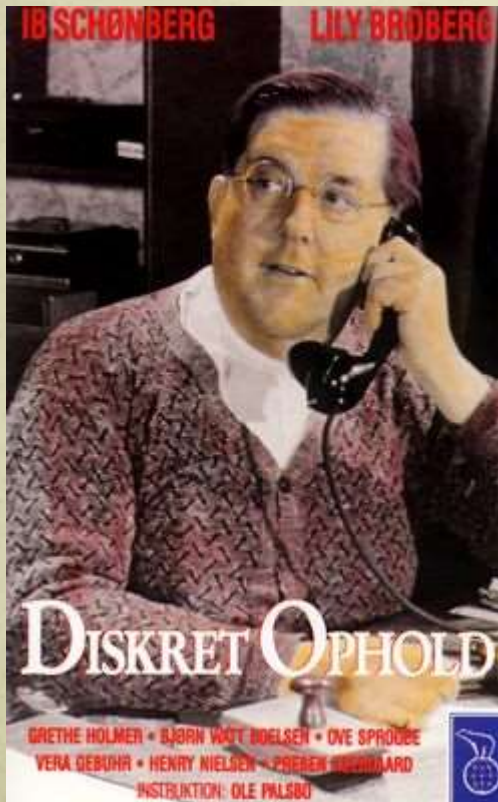
1902 – 1995

Pensioneret 1972

Fødehjem og fødsler hos jordemødre

Eller fødsler under diskret ophold

Ung rask huslig Pige,
der venter sin Nedkomst i August,
søger Ophold hos en Jordemoder fra
1. Maj. Billet mrk. 1936 med Betin-
gelses bedes sendt til Tidsskriftets
Ekspedition.

Bottkes fødehjem i Hammershøj

Om dette og andre fødehjem

19. marts 2018 i Hammershøj

De fysiske vilkår for familien Bottke kan kort beskrives som:

- Boende på landet på et lille husmanns sted
- 4-5 børn
- Hjemmeglende husmoder
- Stor arbejdsindsats i landbruget
- Ingen industri på egnen
- Børnhardt fysisk handicappet pige - stift krise
- Få midler til mad og husholdning

Gode råd og muligheder for supplerende af indkomsten var med stor sandsynlighed livsgørende nødvendigt for at opretholde dagtilslaget. Med god grund kan vi i dag stille det spørgsmål: "var det med hjertet eller hævet, at Martine sig Børnhardt supplerende familiens indkomst med børnehøder og -børnpleje".

Måske den eneste mulige løsning?

Martine - ca. 43 år gammel

"Børnehjemmet-Fødselsanstalten" på Vormingvej